

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Sectio prima. vtrum in Christo fuerit appetitus sensitivus, & actus eius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

anima secundum operationem, quæ vel est propria anima vel principalis est anima, quam corporis. Et quamvis, etiam secundum intelligere & sentire, dicatur hoc modo anima ali-

1.2.9.21. ar.

2. 3.

Li. 14 c. 9.

partum ante

medum 10.

5.

Li. 14 c. 9.

partum ante

medum 10.

5.

sup. 16. in

Matth super

illud, Gopit

ingit. 10. 9.

li. 14 c. 9.

partum ante

medum 10.

5.

sup. 16. in

Matth super

illud, Gopit

ingit. 10. 9.

COMMENTARIUS.

DVobis modis potest anima dici passibilis. Vno modo secundum essentiam: alio modo secundum potentias: & quidem priori modo, naturaliter loquendo, anima non est passibilis, nisi quatenus forma corporis: & quatenus per alterationem eius separari ab eo potest, & a suo statu naturali immutari: & hanc vocavit D. Thom. passionem corporalem, de qua recte docet, animam Christi fuisse passibilem pro statu vite, quod nihil aliud est, quam dicere, corpus passibile in formasse. Posteriori autem modo scilicet, secundum potentias, dicitur anima passibilis passione animali, quatenus per affectionem doloris & tristitiae, & alios similes pati potest. Et hoc etiam modo docet D. Tho. in 2. part. articuli, animam Christi fuisse passibilem, quam denominationem magis proprie sumi dicit ab actibus appetitus sensitivi, quam voluntatis, quia illi proprie fiunt cum motione, & alteratione corporis, & ideo nomen passionis sibi proprie vendicant: quia vero huiusmodi passiones fuerunt in Christo omnino moderatae, & rationi subiectae, ut artic. 2. dicitur est, ideo addit D. Fr. Suarez Tom. 1.

A Thom. ex doctrina Hieronymi, non fuisse hos affectus in Christo per modum passionum, sed propassionum. Quam doctrinam statim in sequenti disputatione explicabimus, prior enim pars huius art. quæ ad passionem corporalem pertinet, nulla disputatione indiget, quia coincidit cum doctrina de corpore passibili Christi supra tractata: posterior ergo pars, quæ est de passione animali, fufius a nobis explicanda est.

DISPUTATIO XXXIV.

In tres Sectiones distributa.

De appetitu sensitivo, & perfectionibus, vel defectibus convenientibus animæ Christi ratione illius.

DE intellectu animæ Christi, & perfectionibus, vel defectibus eius, dictum late est supra, quæst. 9. & sequentibus, ubi obiter etiam de sensibus diximus id, quod sufficere visum est. De voluntate autem Christi agit D. Thom. infra, q. 18. quanquam de præcipuis eius perfectionibus supra dixit q. 7. & in art. 1. huius questionis ab illa exclusit primum & maximum defectum, ut visum est: sed de cæteris, quæ de voluntate supersunt, dicemus q. 18. ne D. Thomæ ordinem inuertamus. Solum ergo superest dicendum de appetitu sensitivo animæ Christi, eiusque actibus, unde etiam constabit, quos defectus, media hac potentia, assumpserit.

SECTIO I.

An in Christo fuerit appetitus sensitivus, & actus eius.

DICO primo, esse in Christo Domino verum appetitum sensitivum. Ita supponit D. Thom. hic, & docet infra, q. 18. artic. 2. & reliqui Theologi in 3. dist. 17. & est defendendus certa de fide, quia, licet sub his terminis non sit in specie definita, tamen continetur in generalibus definitionibus Conciliorum, quibus assumpsisse Christum humanam naturam cum suis omnibus facultatibus traditur, quæ supra, q. 9. ostense sunt. Est autem una ex his appetitus sensitivus, non quidem, ut hoc nomine intelligam qualitatem aliquam ab anima distinctam (hoc enim sub opinione est) sed proximam facultatem necessariam ad actus, seu affectiones sensibiles, & animales eliciendas: unde etiam ex illis locis Scripturæ, in quibus hic actus tribuuntur Christo euidenter hæc veritas colligitur. Cuius ratio patet ex dictis, est enim hic appetitus de perfectione & integritate humanæ naturæ, qui etiam maxime necessarius fuit ad finem redemptionis, scilicet, ut pro nobis Christus pati posset.

Dico secundo, fuisse in Christo veros & proprios actus huius appetitus. Conclusio est æque certa, ac præcedens: testimonia vero, quibus probanda est, afferemus infra de singulis actibus in particulari disputantes. Ratione declaratur primo, quia potentia est propter actus, secus otiosa esset, præsertim, quando actus sunt immanentes, qui per se pertinent ad connaturalem individui perfectionem. Secundo, quia, ut dicebamus, isti actus fuerunt accommodatissimi ad finem redemptionis, & ad veritatem humanæ naturæ demonstrandam. Tercio, quia in Christo fuerunt actus sensuum externorum, & internorum, ergo & appetitus sensitivi. Quarto denique, quia voluntas Christi operabatur modo naturali, & accommodato animæ informanti corpus: est autem naturalis consensio inter huiusmodi facultates, ut voluntas excitare possit, & mouere appetitum ad similem seu proportionalem actum, & hic modus pertinet ad perfectionem humanæ operationis, & nihil habet indegens, vel Christo repugnans, ergo.

Dico tertio. Isti actus semper fuerunt in Christo ex consensione rationis, & voluntatis, quam nun-

D. Thom.

Appetitus sensitivus in Christo

*semper va-
riis ob-
iectis.*

Auguſt.

Cyprian.

Damaſc.

*V. Synod.
Theodor.*

*Dubium,
quomodo
voluntas
Chriſti
regendo ap-
petitum ſe
habuerit.
Reſponſio.
Ioan. 11.
Chryſoſt.
Cyril.
Auguſt.
Theoph.
Euthy.*

Damaſc.

*Paſſiones
ſenſibiles an
ſuerint in
Chriſto.*

quam præuenire potuerunt. Est communis sententia, non solum Theologorum, sed etiam sanctorum Patrum. Leo Pap. Epist. 11. circa finem inquit, Animam Christi excellere, non diuersitate generis, sed sublimitate virtutis, nihil enim carni sue habebat aduersum, nec discordia desideriorum gignebant compugnantiæ voluntatum: sensus corporei vigeant sine lege peccati & veritas affectionum, sub moderamine delicti, & mentis. Auguſt. lib. 1. contra duas epistol. Pelagianorum dicit, fuisse proprium Christo non sentire repugnantiam carnis, & concupiscentiæ. Intelligendum vero est, per se, & ex vi suæ conceptionis, hoc fuisse proprium illius: alio enim modo communicatum fuit Virgini, vt infra dicemus: similiter lib. 2. de Peccator. merit. & remis. cap. 29. & lib. de Correp. & grat. capit. 11. dicit, in Christo non fuisse illam pugnam carnis & spiritus, quam describit Apostolus ad Romanos 7. Idem lib. 4. hypognoſt. circa finem, vbi indicat, Pelagianos contrarium sensisse. Cyprianus hoc sensu dicit in sermone de ieiunio, & tentationibus Christi, ipsum caruisse, & sensu, & consensu peccati. Probat etiam hoc late Damaſcen. lib. 3. de Fid. cap. 20. & 23. vbi dicit, hos affectus fuisse in Christo voluntarios, quia nihil in illo coactum fuit. Denique in V. Synod. collat. 8. can. 12. damnatur quidam Theodor. qui dicebat, Christum aliquo tempore vitæ suæ rebellionem huius appetitus passum esse, & virtutis exercitio illam superasse. Rationes faciles sunt: prima, quia appetitum inferiorem moueri contra vel præter superioris consensum, est quidam defectus humane naturæ, qui in aliis hominibus ex peccato originali contractus est: sed in Christo esse non potuit ex hac radice, nec vero oportuit, aut decuit voluntarie assumi, quia neque ad finem Incarnationis, seu nostræ utilitatem conducebat, nec per se esse erat expectabilis, aut Christo conueniens: ergo assumptus non est. Secunda, quia hic defectus, neque fuit in statu innocentie, neque erit in statu gloriæ: Christus vero Dominus, vtriusque status perfectionem assumpsit, excepto corpore impassibili. Tertia, Christus semper fuit in actuali visu rationis, quo potuit præuenire, & considerare, quidquid appetitum suum excitare poterat, quod per voluntatem potuit, vel admittere, vel vitare. Rursus habuit, saltem per supernaturalem virtutem, perfectum dominium omnium suarum potentiarum: ergo & appetitus sui, & omnium actuum, & motionum eius.

Sed quæres, an huiusmodi actus appetitus fuerint semper in Christo profecti ex positio consensu, & motione voluntatis, an vero interdum fuerint præiudici, & permixti. Respondetur, sæpe fuisse Christum visum priori modo positum motionis, vt constat ex illo Ioann. 11. Turbavit semetipsum, vt ibi notatur Chryſost. homil. 62. Cyril. li. 7. in Ioan. c. 20. Auguſt. tract. 49. Theophyl. Euthy. &c. & fortasse fere semper hoc modo operatus est, quia, & perfectior est, & illi facillimus. Quanquam in rigore non sit necessarius, vt illi motus seu effectus dicantur voluntarij, & ex ratione profecti, absque villo defectu virtutis, satis enim esse potuisset, vt, præeunte aduertentia rationis, portio superior permitteret inferiori operari, quæ illius sunt propria, vt loquitur Damaſc. lib. 3. c. 15. & 20. vt enim q. 14 dicebamus, naturales Christi facultates non impeditæ, & habentes applicata obiecta, naturaliter operabantur, vt si flagellabatur, naturaliter dolebat, &c.

Et ex his facile definitur illa quæstio, an in Christo fuerint paſſiones ſenſibiles: si enim sit sermo de re ipsa, constat, in illo fuisse affectus, qui in nobis dicuntur paſſiones, quia hi affectus, seu paſſiones, in nobis nihil aliud sunt, quam prædicti actus appetitus ſenſitui, quatenus sunt eum corporis motione, & alteratione. Constat etiam non habuisse hos actus eum illis imperfectionibus, quæ in nobis sunt, & perfectio statui virtutis repugnant: quia in nobis, &

A præueniunt rationem, & illam interim perturbant, & ad peccatum inclinant, quæ omnia in Christo non fuerunt. Si autem sermo sit de modo loquendi, an, scilicet, isti affectus in Christo simpliciter vocandi sint paſſiones, D. Thom. hoc art. 4. ita loqui videtur, ideo enim simpliciter concedit, Christum fuisse passibilem passione animali, quomodo etiam loqui videtur Cyril. lib. 10. Theſau. c. 3. & Ambros. lib. 2. de Fide. c. 3. Damaſc. lib. 3. c. 10. imo etiam in VI. Synod. act. 4. & 11. videtur sæpe vsurpari hæc locutio. Extra- tio esse potest, quia hi affectus non dicuntur paſſiones, eo quod præueniant rationem, aut propter aliquam imperfectionem virtutis, sed quia sunt cum motione, & alteratione corporis, quem effectum habet, etiam si maxime moderati, & rationabiles sint: & ita illum habuerunt in Christo, quia ille est naturalis modus operandi horum affectuum, & nullam habet inde centiam, præsertim in corpore passibili, Quæ omnia sunt sine dubio vera, & inter sapientes possumus sine scrupulo ita loqui. Nihilominus tamen Hierony. Matt. 5. & 26. & tom. 1. epist. 22. ad Eustoch. de Custod. virginis. refugit in Christo admittere nomen paſſionum simpliciter dictum, quia nomen illud videtur frequentius in malam partem vsurpari, & effraznem quandam ac inordinatam concupiscentiam significare: & ideo ipse propaſſiones vocat, qui loquendi modus propter maiorem reuerentiam Christo debitam, non displicet. Obiectiones vero, quæ hic occurrere poterant, attingemus, & solutione sequenti.

SECTIO II.

An in appetitu ſenſituo Chriſti fuerit fomes peccati.

Ratio dubitandi est, quia hic fomes nihil aliud est, quam naturalis inclinatio ipsius appetitus ſenſitui ad obiecta ſenſibilia: sed in Christo non potuit esse hic appetitus sine hac inclinatione, quia est illi intrinseca, & essentialis: ergo nec sine fomite. Maior constat, quia hic fomes non est aliquis habitus, vt constat: neque actus, quia infans, cum primum concipitur, habet fomitem, antequam habeat vllum actum. Et similiter homo, dum dormit, & habet fomitem, etiam si nihil operetur: ergo non potest esse aliud, quam ipsa inclinatio appetitus, quæ indifferenter fertur ad ſenſibilia, siue illa contra rationem sint, siue non. Propter hæc Durand. in 3. distinct. 3. quæst. 3. negat fieri posse, vt, manente appetitu ſenſituo, non sit fomes, sed tantum, vt ligetur vel impediatur. Vnde fit, vt conſequenter concedere cogatur, fomitem, & fuisse in Christo, & nunc esse, & à fortiori fuisse in Adamo in statu innocentie, & futurum esse in corporibus reſurgentium, quanquam non audeat Durandus talem loquendi modum simpliciter concedere, est enim reuera falsus, & absurdus, ex illo enim ulterius sequitur, fomitem, non esse in nobis effectum originalis peccati, sed ipsam naturam appetitus ſenſitui. Sequitur etiam, non manere in baptizatis ad agnitionem, sed quia nulla ratione separari ab illis potuit, manente appetitu: quæ omnia aliena sunt à sensu, & doctrina Conciliorum, sanctorum Patrum, & Theologorum, vt constat ex materia de peccato originali, & ex Concil. Trindent. ſeſ. 5. in Decreto de peccato originali. Propter quæ dixerunt aliqui, fomitem esse morbidam quandam qualitatem, additam appetitui, quæ manet ex originali peccato, & auget inclinationem appetitus ad ſenſibilia, & quasi fouet eius concupiscentiam: quo posito, facile intelligitur, Christum caruisse fomitem, si caruit hac qualitate. Sed hæc sententia antiquata iam est, & ab omnib. Theologis, qui bene sentiunt, reiecta. Est enim improbabile, huiusmodi qualitatem fingere, quæ intelligi non potest, quid sit, nisi fortasse aliquis vitiosus habitus, qui non